

اصول سبک زندگی و معاشرت اسلامی / اسراف در میهمانی هم جایز نیست

رفت و آمدهای هزینه ساز و خرج تراش و تکلف آور، سبب کاهش دید و بازدیدها و مهمانی ها و موجب قطع رابطه ها یا کاهش و سردی آن می گردد.

خبرگزاری مهر- رفت و آمدهای هزینه ساز و خرج تراش و تکلف آور، سبب کاهش دید و بازدیدها و مهمانی ها و موجب قطع رابطه ها یا کاهش و سردی آن می گردد.

هر عمل خیر و شایسته ای، گاهی دچار برخی آفتها می شود. با همه ستایشی که از پذیرایی شایسته از مهمان شده اگر جنبه تعادل رعایت نشود و به مرز اسراف و ولخرجیها برسد که اغلب روی چشم وهم چشمی است یا ریشه در خودنمایی و تفاخر دارد ناپسند است و همین کار مقدس و خدایسند از قداست و محبوبیت نزد خدا می افتد.

اطعام با همه ارزشی که دارد آنجاست که برای خدا باشد و به قصد سیرکردن شکمی گرسنه یا شاد کردن برادری مومن یا تقویت رابطه های خویشاوندی و صلح رحم باشد. درست است که از نعمت الهی باید بهره گرفت، اما با حفظ حد و مرز ارزشی آن و فراتر نرفتن از مرز اعتدال و انجام دادن آن کار به صورتی خردمندانه و شرع پسند و عرف پذیر.

گاهی نیت مهمانی دادن ریاکاری است؛ گاهی نوع غذا و محل اطعام و کیفیت سفره چیدن، تظاهر و خودنمایی است؛ گاهی مهمانهای خاص و مدعوین شایسته اطعام نیستند، یا با انگیزه های ریاکارانه و حسابگرانه و مصلحت اندیشانه دعوت می شوند، همه اینها نارواست و هدر رفتن دادن نعمتهای الهی.

پیامبر خدا (ص) فرمود: هر کسی طعامی را از روی ریا و خودنمایی اطعام کند و مهمانی دهد در روز قیامت همانند آن را خداوند از طعامهای دوزخی به او می خوراند. امام باقر(ع) فرمود: مهمانی در حد یکی دو روز کرامت و بزرگواری است، بیشتر از آن، ریا و خودنمایی است.

در قابوسنامه چنین توصیه می کند: چون میهمان کنی از خوبی و بدی خوردنیها عذر مخواه، که این طبع بازاریان باشد، هر ساعت مگوی که فلان چیز بخور خوب است، یا چرا نمی خوری؟ یا من نتوانستم سزای تو کنم، که اینها سخن کسانی است که یک بار میهمانی کنند.

ضیافت و مهمانی دوطرف دارد: یکی مهمان می شود، دیگری میزبان است. یکی بر سر سفره دیگری می نشیند و طعام می خورد، دیگری در طعام دادن. در فرهنگ دینی ما مهمان حبیب خدا و مایه ی برکت است، هدیه ای از سوی پروردگار و عامل افزایش رزق و سبب آموزش گناهان صاحبخانه و سبب نزول مغفرت الهی است. اینها همه بجا و درست، چرا که فرموده معصومین و تعالیم مکتب است، اما در همین جا "هزار نکته باریکتر زمو" وجود دارد که اگر مهمانی رفتن ما سبب زحمت و رنجش صاحبخانه شود و او را به درد سر بیندازد آن وقت چه؟ باز هم رحمت است؟ البته همه یکسان نیستند و روحیه ها متفاوت است. بعضی ها آمادگی پذیرش مهمان ندارند. برخی از وضع مالی مناسبی برای مهمان نوازی و خرج ضیافت برخوردار نیستند. بعضی از نظر جا و منزل و امکانات پذیرایی آبرومندان از مهمان در مضیقه و فشارند. بعضی ها اشتغالاتی دارند که میهمانی مزاحم وقت ویا کارشان خواهد شد. اینجاست که خود مهمان باید مراعات حال طرف را بکند، انتظار بیش از حد نداشته باشد.

میهمان باید بی خبر و بی دعوت نرود، دیروقت و نابهنگام بر سر صاحب منزل فرود نیاید و او را به تکلیف و زحمت نیفکند. سفارش معاشرتی قرآن به مومنان درباره ادب میهمان شدن در خانه پیامبر(ص) چنین است: ای کسانی که ایمان آورده اید، بدون اذن و اجازه و دعوت برای طعام، وارد خانه ی کسی نشوید و هرگاه دعوت شدید داخل شوید و چون غذا خوردید، پخش شوید و بروید و برای حرف زدن و گپ زدن ننشینید این کار شما سبب اذیت میزبان می شود.

در مهمانی اگر آداب و سنن اسلامی مراعات شود، دیگر مهمان اسباب زحمت و بار خاطر نخواهد شد، بلکه مایه برکت و سبب خوشحالی خواهد بود و از همین جاست که به مساله ی "تکلف" برمی خوریم که پیامدهای بدی دارد و مایه تلخکامی های در زندگی است. در مهمانی رفتن، هم مهمان نباید متوقع باشد که برای او چنین وچنان کنند و به هرچه که موجود استقانع باشد، و هم صاحبخانه خرجی را بر خود و رنجی را بر خانواده تحمیل نکنند. رسول خدا فرمودند: مهمان تا دو شب مورد اکرام و پذیرایی قرار می گیرد. اگر شب سوم فرا رسید، دیگر اواز اهل خانه محسوب می شود، هر چه که بود، می خورد.

رفت وآمدهای هزینه ساز وخرج تراش و تکلف آور، سبب کاهش دید و باز دیدها ومهمانی ها وموجب قطع رابطه ها یا کاهش وسردی آن می گردد. بسیاری اوقات، نه تنها در مهمانیها، بلکه در مجموعه رفت وآمدها و روابط، توقعات بیجای افراد از یکدیگر، بار سنگینی را به دوش دیگران می گذارد واین هیچ پسندیده و اسلامی نیست. در کنزالعمال آمده است: برای پذیرایی از مهمان، خود را بیش از حد توان به زحمت و مشقت نیندازید.اسلام هم دعوت به پذیرایی از مهمان کرده ، هم نهی از تکلف، هم مهمان را موهبت الهی شمرده اند وهم ایجاد اذیت وسختی برای میزبان!